

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

Deres referanse

Vår referanse

Dato

26/45853

24.03.2026

UiB sitt innspill til modell for et samordna masteropptak

Innledning

Universitetet i Bergen (UiB) takker Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) for muligheten til å gi innspill til modeller for et samordnet masteropptak. UiB ønsker å uttrykke, som uttrykt i to tidligere høringsrunder, å støtte etableringen av et nasjonalt samordna masteropptak.

Uavhengig av valgt modell vil en samordning omfatte:

- Felles søknadsportal og samlet studieoversikt
- Felles tidsplan for opptak
- Sentralisert datainnsamling og standardisert datastruktur
- Felles forskrift, rutiner og retningslinjer for saksbehandling
- Sektorsamarbeid om generell vurdering av utenlandsk utdanning

Vi reagerer på den korte fristen som er gitt lærestedene. Dette gjør det vanskeligere for oss å ha gode interne prosesser frem mot fristen. Selv om denne innspillsrunden utelukkende handler om valg av modell er det viktig å sikre god faglig forankring, og dette krever en mer omfattende prosess enn det denne korte fristen legger til rette for. Vi forventer at det vil komme en mer omfattende høringsrunde når HK-dir har utarbeidet forslag til ny forskrift om opptak til masterstudier.

HK-dirs brev drøfter ikke en overordnet tidsplan for et nasjonalt masteropptak nærmere, noe som ville vært naturlig å omtale i forbindelse med modeller for samordning. Det er også viktig å sikre at vurdering av utenlandsk utdanning fortsatt holder høy kvalitet. Det er per nå uklart hvordan dette best kan ivaretas i en nasjonal samordningsmodell, og dette bør utredes nærmere.

Postadresse

Universitetet i Bergen
Seksjon for studieadministrasjon
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:

post@uib.no

Organisasjonsnummer

874 789 542

Saksbehandler

Kristian Hole Lønning
Telefon: +47 55585122
Mobil: +4793060402
E-post: kristian.lonning@uib.no

UiBs vurdering og anbefaling til samordningsmodell

UiB vurderer **modell 2** som foretrukket alternativ. Slik UiB vurderer den, innebærer modellen en tydelig todeling av saksbehandlingen:

Generelle opptakskrav

- Krav til bachelorgrad
- Karakterkrav
- Språkkrav
- Andre generelle opptaksvilkår

Disse behandles én gang, av søkerens førstprioriterte lærested.

Fagspesifikke opptakskrav

- Faglig fordypning
- Eventuelle tilleggskrav definert av det enkelte studieprogram

Disse vurderes av det lærestedet som tilbyr studiet. Dette er avgjørende for kvaliteten i opptaket. UiB vil understreke betydningen av at fagmiljøene ved tilbyderinstitusjonene beholder reell kontroll over definisjon og vurdering av egne faglige opptakskrav. Det er viktig at en fremtidig modell ikke utvikler seg på en måte som svekker institusjonenes mulighet til å opprettholde egne spesielle opptakskrav der dette er faglig begrunnet.

UiB ser samtidig at en todelt saksbehandling kan innebære en ulempe for søkerne ved at de må forholde seg til flere saksbehandlere. Det bør vurderes mekanismer som kan redusere denne belastningen og sikre en mest mulig helhetlig opplevelse for søkerne.

Begrunnelse for anbefalingen

UiB vurderer det som hensiktsmessig å samordne behandling av generelle opptakskrav på tvers av institusjonene. Selv om disse kravene i dag er hjemlet i gjeldende forskrifter, gjennomføres masteropptak lokalt, noe som øker risikoen for ulik praksis og forskjellsbehandling. Modellen sikrer mer likebehandling og transparens i sektoren der det er hensiktsmessig, og sikrer samtidig **lokal kontroll** ved at lærestedene behandler de faglige opptakskravene for sine egne studier.

UiB vil understreke at modell 2 bør bygge videre på dagens prinsipp om at kun tilfeller der faglige opptakskrav ikke kan avgjøres sentralt, skal sendes videre til fagmiljøene for særskilt vurdering. Dette er viktig for å sikre effektiv ressursbruk og tydelig ansvarsdeling.

Flere av dagens opptakskrav inneholder formuleringer som «psykologi eller tilsvarende». Slike åpne formuleringer gir rom for tolkning og kan bidra til merarbeid både for institusjonene og søkerne. Der det er mulig kan det være hensiktsmessig å utvikle utfyllende lister over emner eller

fagkombinasjoner som tidligere har blitt godkjent, for å fremme transparens og effektiv behandling.

Modell 2 vil etter UiBs vurdering gi:

- Økt transparens og kvalitetssikring sammenlignet med dagens opptaksprosesser
- Reduksjon av dobbeltarbeid i sektoren gjennom todelt saksbehandling
- Bevaring av faglige vurderinger, ved at institusjonene fortsatt vurderer spesielle/programmessige opptakskrav

Modell 1 vil gi bedre informasjon til søkerne enn dagens system. Den vil ivareta faglig kontroll, men gi mindre effektiviseringsgevinster og større fare for forskjellbehandling av generelle opptakskrav. Modell 3 eller 4 vil stille svært høyt krav til samarbeid og tillit mellom institusjonene og vil innebære mindre lokal kontroll over egen saksbehandling. En større samordning enn det som ligger i modell 2 fremstår som lite realistisk gjennomførbart på kort sikt. UiB mener at modell 2 gir det mest gunstige alternativet for samordning ved at det både ivaretar lokal kontroll og frigir saksbehandlingsskapasitet i sektoren.

Det er samtidig behov for nasjonale prinsipper som fremmer transparens og sammenlignbarhet i beskrivelsen av faglige opptakskrav for likeartede studier. Dette bør imidlertid ikke forstås som et krav om identiske opptakskrav på tvers av institusjonene, men som et tiltak for å styrke informasjonen til søkerne og kvaliteten i vurderingene.

Med vennlig hilsen
Margareth Hagen
rektor

Tore Tungodden
universitetsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.